

EDLUND, GIDEON

Öppet bref till professor Gadelius, Konradsberg

Stockholm
1913

EOD – Miljoner böcker bara en knapptryckning bort. I mer än 10 europeiska länder!

Tack för att du väljer EOD!

Europeiska bibliotek har miljontals böcker från 1400-till 1900-talet i sina samlingar. Alla dessa böcker går nu att få som e-böcker – de är bara ett musklick bort. Sök i katalogen från något av biblioteken i eBooks on Demand- nätverket (EOD) och beställ boken som e-bok – tillgängligt från hela världen, 24 timmar per dag och 7 dagar i veckan. Boken digitaliseras och blir tillgänglig för dig som e-bok.

EOD bokens fördelar!

- Få samma utseende och känsla som med originalet!
- Använd ditt standardprogram för att läsa boken på skärmen, zooma och navigera genom boken.
- Skriv ut enstaka sidor eller hela boken.
- *Sök:* Använd fulltextsökning för enskilda fraser.
- *Klipp & klistra:* Kopiera bilder och delar av texten till andra applikationer (t.ex. ordbehandlingsprogram).

Villkor för användning

Genom att använda EOD-tjänsten accepterar du de villkor som ställs av biblioteket som äger den aktuella boken.

- Villkoren på svenska: <http://books2ebooks.eu/odm/html/nls/sv/agb.html>

Fler e-böcker

Redan nu erbjuder 30 bibliotek från 12 europeiska länder denna service.

Mer information finns tillgängliga via <http://books2ebooks.eu> alla boken.

- <http://search.books2ebooks.eu/>

EDLUND, G.

Med
Själens
Hö
Ande-yrke
(Bor)
o

Öppet bref

till

professor Gadelius

Konradsberg

Kungl. biblioteket

0 0000 000051172

ÖPPET BREF

TILL

PROFESSOR GADELIUS

KONRADSBERG

STOCKHOLM,
Nya Dagligt Allehandas tryckeri.
1913.

Broder!

Ehuru det af principiella skäl är mig ytterst motbjudande att polemisera i medicinska frågor, ser jag mig emellertid nu tvungen att så göra på grund af Ditt uttalande om och mot mig i dagens nummer af Stockholms Dagblad, däri Du helt enkelt förklarar mig inkompetent att yttra mig i psykiatriska frågor, detta med anledning af att jag gifvit utlåtande angående Carl Ulrich Broman. Då det nu är andra gången Du behagar så uppträda mot mig, kan jag för mitt samvetes och min heders skull icke underlåta att på det bestämdaste protestera mot Ditt beteende. Första gången gällde det fallet Lysell för c:a 10 år sedan. Äfven om detta djärfdes jag ha en uppfattning, stridande mot hrr psykiatricis, och som jag framlade i ett intyg, om hvilket Du i en tidning behagade säga, att "det kom från ett håll, som i ovederhäftighet icke lämnade något öfrigt att önska". Men tiden och erfarenheten ha dock till fullo visat, att min och två andra läkares uppfattning om fallet var den riktiga och sanna och hrr psykiatricis således oriktig och falsk. Ty den personen har sedan dess lefvat och lefver ännu

sund, frisk och normal till kropp och själ. Mitt intyg bevisade således icke ovederhäftighet å min sida att döma i dylika ting. Hvarpå grundar Du då egentligen Din tvärsäkra inkompetensförklaring om mig i psykiatriska frågor? Du är helt enkelt inkompetent att yttra Dig om mina insikter i psykiatri och om min omdömesförmåga därvidlag, ty Du kan därom icke hafva den minsta verkliga kännedomen, utan Du rör Dig endast med föreställningar och förmodanden, då Du talar därom.

Men då borde Du vara försiktig och hänsynfull. Eller inbillar Du Dig verkligen, att man behöfver alldeles speciella långvariga studier och mångårig erfarenhet i psykiatri för att rätt bedöma ett allmänt, vanligt fall af sinnessjukdom? Anser Du, att man måste hafva varit underläkare å hospital, att vara docent- eller professorsmässig eller öfverläkare å sinnessjukanstalt för att kunna afgifva ett riktigt utlåtande om sinnessjukdomsbilder, som i de allra flesta fall äro af utomordentligt enkel och påtaglig natur? Af Ditt uppträdande kan man tro Dig hysa sådana befängda åsikter. Du borde dock à priori kunna inse och förstå, att en samvetsgrann läkare — jag gör nämligen anspråk på att vara en sådan — icke går till ett arbete, som gäller en människas andliga och lekamliga väl eller ve, utan att på förhand veta med sig, att han är mäktig att fylla de rimliga anspråk på sakkunskap och erfa-

renhet, som arbetet med nödvändighet ställer på honom. Naturligtvis finnas fall, där mina insikter och erfarenhet i psykiatri komma till korta, det är ju klart och lika naturligt som att Du själf måste vara inkompetent att döma och handla i en hel del läkarefrågor af för en verklig praktiker synnerligen enkel natur, trots att Du är legitimerad läkare, men som nog mången gång måste gifva råd och anvisningar i sjukdomar, som icke tillhöra hjärnpatologien*. Men det fall, om hvilket striden nu rör sig, är icke något svårtydt fall, som för sin utredning kunde kräva en särskildt psykiatriskt skolad man, det har Du själf medgifvit i dagens artikel, utau ett helt vanligt och typiskt fall, där således ingen speciell sakkunskap behöfves för dess klarläggande.

Men då så är, får Du ursäkta mig, om jag anser mig själf i ett dylikt fall fullkomligt lika kompetent att döma som Du själf. Då Du naturligtvis icke tillmäter denna min försäkran någon betydelse, torde Du dock icke kunna undgå att nödgas tillerkänna en viss betydelse åt några fakta, som jag nu måste framhålla såsom ägnade att belysa saken äfven för Dig, om Du öfver hufvud taget är tillgänglig för förnuftiga skäl och sakliga bevis, äfven om de göra Din egen position ohållbar. Då min kurs

* Anser Du Dig själf vid dylika tillfällen vara "kvacksalfvare"?!

afslutade den obligatoriska tjänstgöringen vid Konradsberg år 1890 för prof. Hjertström, fick jag liksom de andra tjänstgörande mig anvisad en patient för att undersöka, ställa diagnos och gifva utlåtande om. Min patient var en helt ung man, som jag aldrig förut sett eller på annat vis kände till. Jag undersökte honom och skref mitt utlåtande, däri jag förklarade mannen vara fullkomligt frisk och normal. Professorn granskade mitt utlåtande, talade om fallet såsom det varit — och kunde icke annat än instämma i mitt omdöme, att mannen var att anse såsom fullt återställd. Mig synes, att ett dylikt fall ändå bevisar, att jag redan vid den tiden ägde någon förmåga att bedöma en persons psykiska tillstånd. Men i Dina ögon är det förmodligen intet bevis, ty det passar icke i stycket. Sedan den tiden har jag i c:a 12 års tid haft äran och lyckan att arbeta såsom tjänsteläkare i olika befattningar, där-af 10 år i Stockholms provinsialläkaredistrikt, hvar- under det naturligtvis många gånger varit min plikt att undersöka sinnessjuka och afgifva utlåtande om dem. I intet enda fall ha mina utlåtanden blifvit underkända, såvidt till min kännedom kommit, af dem, som haft att pröfva dem. De rapporter, jämte anmärkningar och förklaringar, som jag å tjänstens vägnar hade äran insända till K. Medicinalstyrelsen d. 6 dec. 1912 angående mina tjänsteresor för tillsyn af sinnessjuka och idioter inom Stockholms distrikt,

under hvilka jag hade att undersöka och ägna tillsyn åt ett 60-tal dylika, äro också kanske i någon mån ägnade att belysa frågan om min kompetens i dessa stycken. Med risk af Din protest kan jag nämna, att jag hade nöjet rapportera flera af dessa såsom friska, fast de af Pastor och kommunalmyndigheter rapporterats såsom sinnessjuka.

Till dessa omständigheter vill jag lägga ännu en, som jag ber Dig besinna, innan Du dömer. Borde det icke ändå hafva någon betydelse t. o. m. för Dig, att tre gamla, ordentligt, ja, t. o. m. grundligt och mångsidigt utbildade läkare med en erfarenhet i det praktiska lifvet, som sträcker sig ut öfver flera decennier, vid sin undersökning af fallet Broman kommit till precis samma resultat, utan att de med ett enda ord eller en enda rad rådfört sig med hvarandra dessförinnan? Handen på hjärtat, vågar Du bestrida, att detta må s t e betyda något, fastän det går Dig emot? Att Du jäfvar m i t t om-döme, lämnar jag nu alldeles därhän, men att Du helt erkelt underkänner kapaciteten och kompetensen hos de två andra, det brännmärker Dig själf outplånligt. Ty det bevisar ovederläggligt, att i Dina ögon grundlig lärdom, mångsidig naturvetenskaplig läkareutbildning och ofantlig erfarenhet och människokännedom jämnsides med verkliga insikter i psykiatri ingenting betyda, om vid deras utnyttjande och tillämpning resultaten komma att stå i

strid med Dina egna, på andras undersökning grundade meningar! Det bevisar ånyo, och fastslår hvad många kände till förut: den ofantligt snäfva begränsningen af Ditt medicinska vetande, den beklagliga ensidigheten i Din utbildning och Din sorgliga oerfarenhet af det praktiska lifvet utanför hospitalen med dess oändligt skiftande, men dock normala bilder och typer af mänskliga väsen.

Af hvad jag nu anfört måste Du dock inse och förstå, att det icke duger att helt enkelt förklara mig inkompetent att afgöra, huruvida en person är psykiskt normal eller icke. Du måste framlägga *b e v i s* därför, eljest faller öfver Dig endast belackarens och smädarens sken. Du måste också besinna, att Din inkompetensförklaring öfver mig äfven drabbar de myndigheter, hvilkas förordnanden och order jag haft äran åtlyda och verkställa under så många år.

Hvad nu särskildt fallet Broman angår, så vidhåller jag till alla delar den absoluta riktigheten af mitt utlåtande. Och förr eller senare skall Du nödgas kapitulera och böja Dig inför fakta, fast ingen väntar Ditt erkännande däraf, i detta fall lika väl som i fallet Lysell. Du skulle själf hafva kommit till samma resultat, om Du hade undersökt honom under de två veckorna närmast före den 28 april, då mitt utlåtande är dateradt. Hurudan Broman tedde sig i februari och mars, därom kan jag

icke yttra mig, likasom Du icke kan yttra Dig om hans tillstånd i slutet af april, eftersom Du aldrig undersökte honom, utan endast litar på Din unge underordnades utsago och omdöme. Om det är farligt och vanskligt att svära på lärarens ord, så synes det mig ändå farligare, att läraren svär på lärjungens! Men "den ene korpen hugger icke ut ögonen på den andre". Om dr Wigerts grunder för att låta internera folk på hospital skulle bli allmänt antagna och gällande, ja, då är det att befara, att inga hospital skulle räcka till för att mottaga dem! Man läse blott hans motiv till Bromans intagande å Uppsala hospital, "att det nödvändiggjordes genom Bromans ideliga försvinnande från hemmet, hans nekande att resa bort med sin hustru (!) och hans vägran att ange några vänner, hos hvilka han kunde få vistas" (!). För dylikt nonsens och mera till från dr Wigert har Du gått i borgen! I sanning, ej underligt, att man börjar på allvar draga i tvifvelsmål, huruvida Du är rätte mannen att längre delta i utbildningen af våra hospitalsläkare.

Slutligen måste jag protestera mot den odrägliga ton af arrogans, öfversitteri, själföfverskattning och egenrättfärdighet, som alltjämt präglar Ditt uppträdande gent emot läkare af annan uppfattning än Din egen. Af den ödmjukhet, blygsamhet och tolerans inför lifvets och lifsföreteelsernas väldiga, gätfyllda drama, som god, sann natur-

vetenskaplig läkareutbildning och praxis äro så ägnade att framdana och som just utgöra den verkligt biddade mannens första dygd och största prydnad, återfinnes hos Dig intet! Härutinnan har Du bildat skola, liksom i "psykiatrisk rotvältska", ty detsamma gäller om en hel del af våra unga psykiatrici. Men Du är prototypen.

Inför det faktum, att eder utbildning är den enklaste af all läkareutbildning, skulle det kläda er att stämma ned tonen några oktaver.

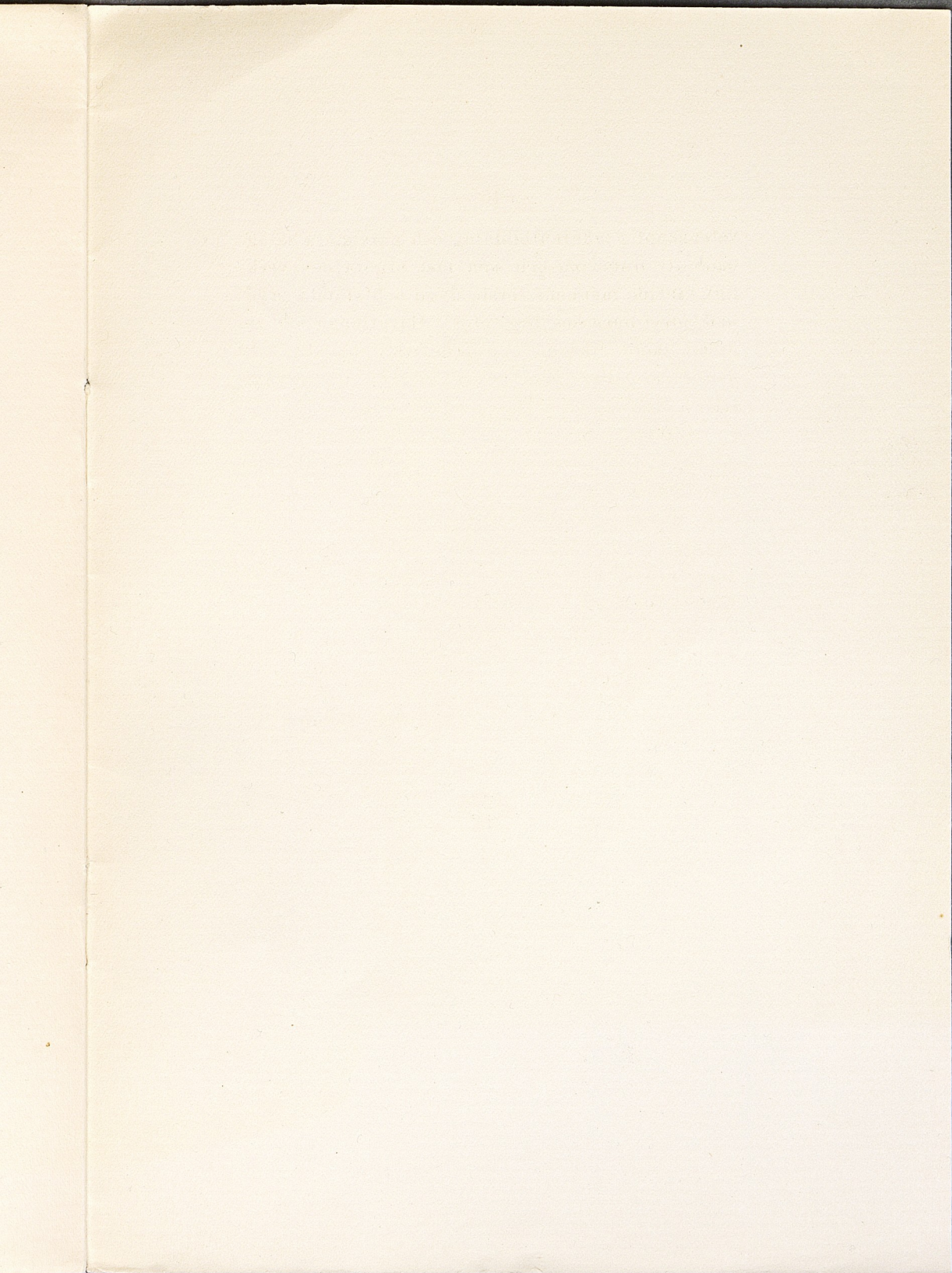
Din ton och Ditt sätt att uppträda kan möjligen imponera på den okritiska allmänheten, men oss verkliga läkare duperar Du icke därmed. Bland oss väcker Du numera endast ömkan och löje.

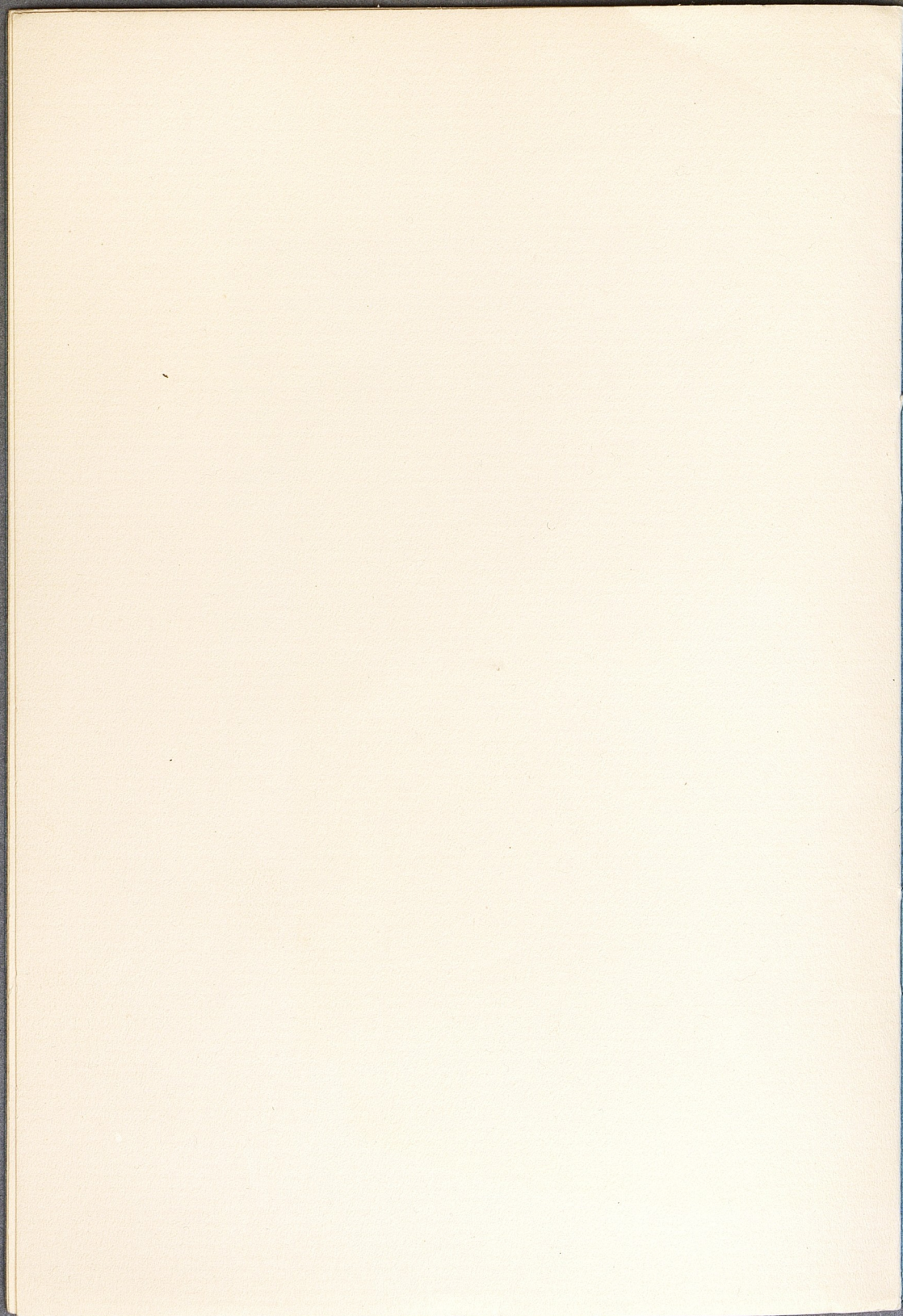
Stockholm den 9 maj 1913.

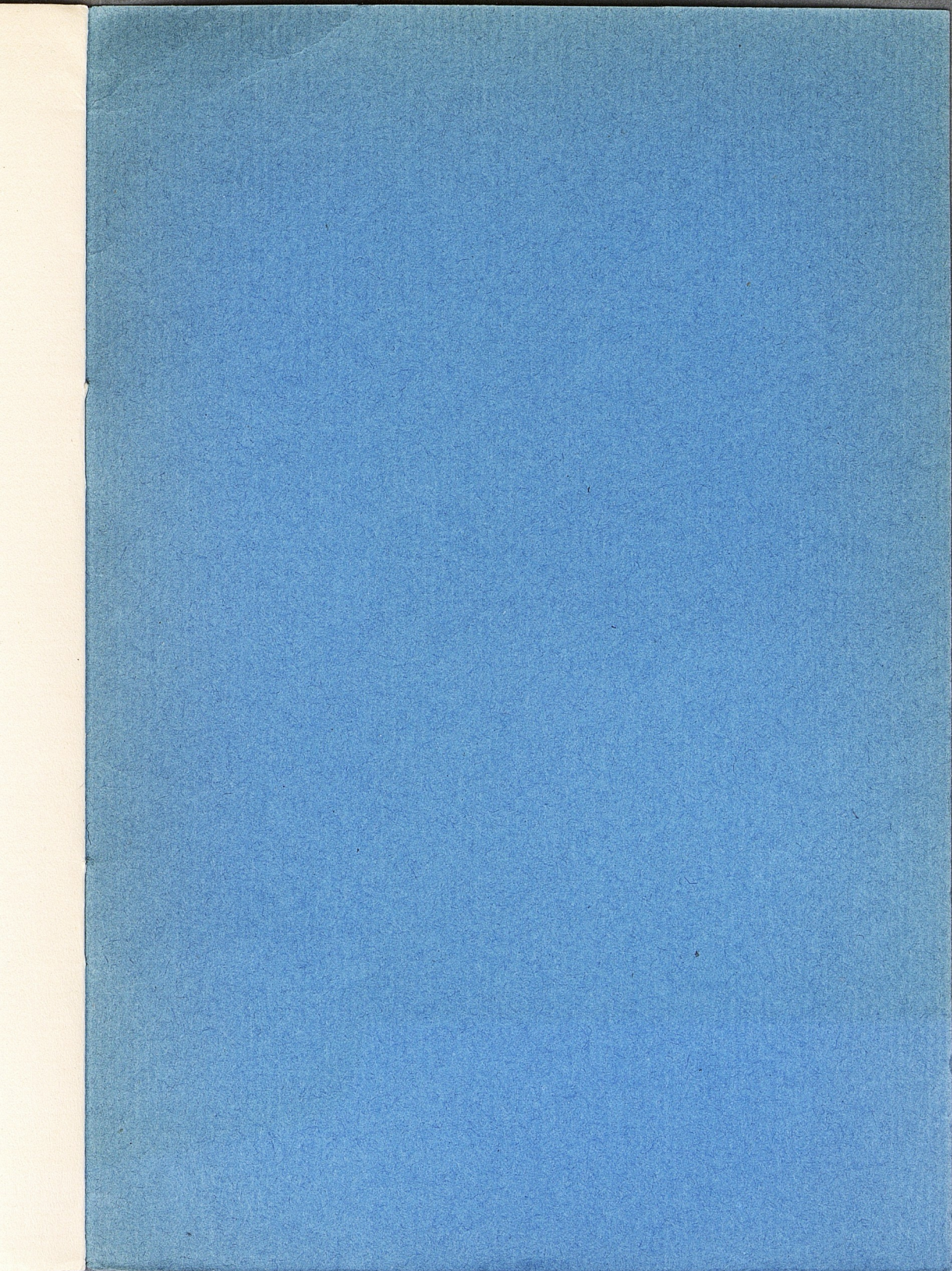
Din vän

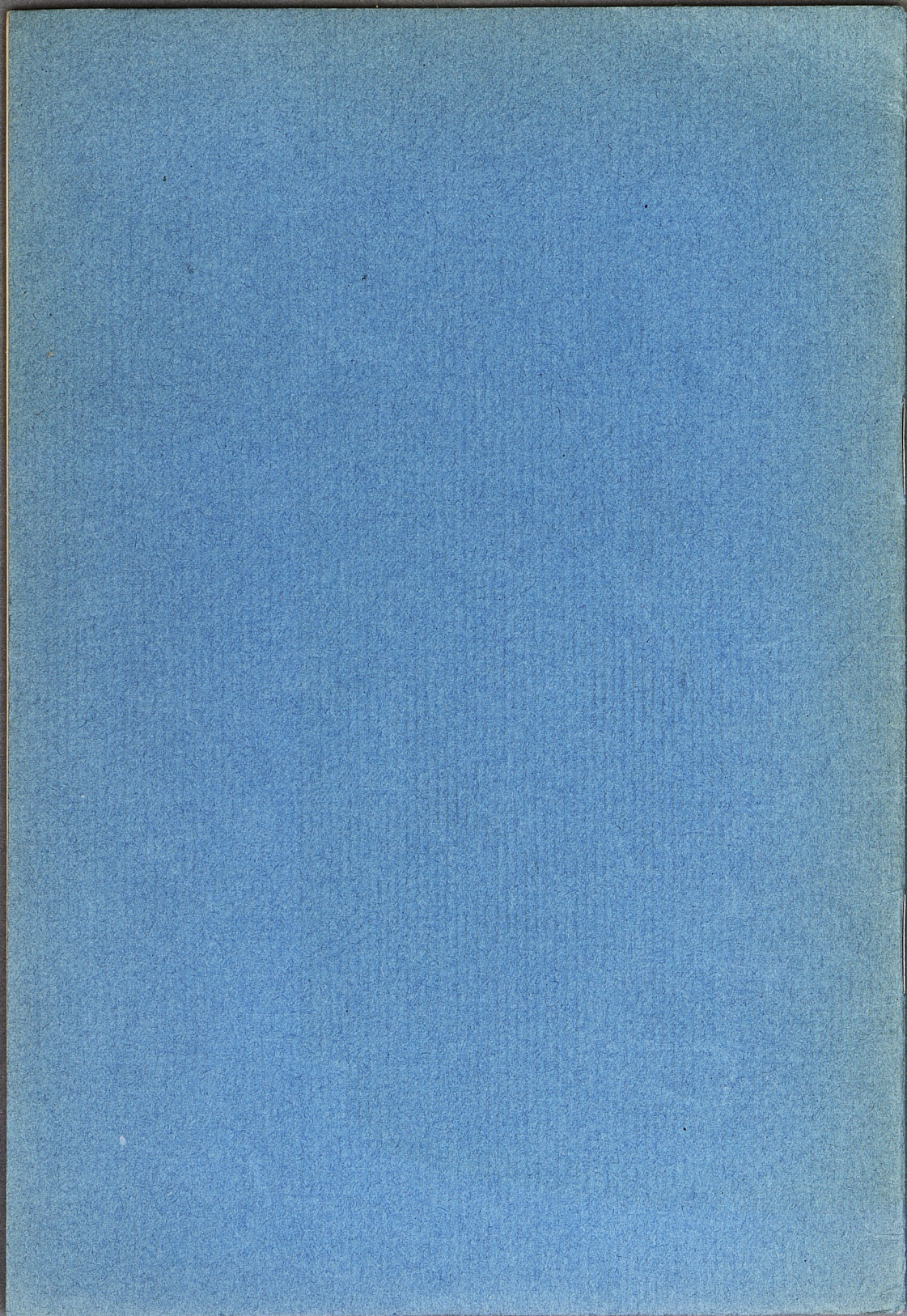
Gideon Edlund.

www.books2ebooks.eu